

CENTRUM MEDYCZNE
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji w dziedzinie CHORÓB ZAKAŻNYCH

dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Zatwierdzam
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Małgorzata Zadorożna
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/
02-11-2020 r.

AKTUALIZACJA 2020

Warszawa 2014

zgodnie z załącznikiem nr 6, pkt I „Wykaz specjalizacji lekarskich”, lp. 16 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. poz.963)

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Aktualizacja 2020 r.

Data zatwierdzenia aktualizacji programu specjalizacji jest jednocześnie datą jego wdrożenia. Zaktualizowany program obowiązuje lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne oraz jednostki szkolące.

Zmiany zostały przyjęte przez zespół ekspertów w składzie:

1. Prof. dr hab. n. med. Andrzej Horban – konsultant krajowy w dziedzinie chorób zakaźnych;
2. Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Simon – przedstawiciel konsultanta krajowego;
3. Prof. dr hab. n. med. Robert Flisiak – przedstawiciel konsultanta krajowego;
4. Prof. dr hab. n. med. Małgorzata Pawłowska – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych;
5. Prof. dr hab. n. med. Janusz Cianciara – przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej;
6. Prof. dr hab. n. med. Waldemar Halota – przedstawiciel Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego.

Aktualizacja 2020 r. dotyczy:

- str. 21 programu: dokonano zmiany w stażu nr **5. Stażu kierunkowym w zakresie HIV/AIDS**; było: *Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia ww. stażu*; zmieniono na: *Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych lub ww. stażu.*

- str. 24 programu: dokonano zmiany w pkt. **D – Pełnienie dyżurów medycznych**; było: *Lekarz pełni dyżury w oddziale, w którym odbywa dany staż*; zmieniono na: *Lekarz pełni dyżury w oddziale, w którym odbywa dany staż lub w izbie przyjęć oddziału zakaźnego (akredytowanego do szkolenia specjalizacyjnego lub stażu) lub izbie przyjęć szpitala zakaźnego (akredytowanego do szkolenia specjalizacyjnego lub stażu).*

- do wszystkich kursów specjalizacyjnych dodano zapis określający „**Formę realizacji kursu**” oraz dokonano zmiany w zapisie dotyczącym „**Formy zaliczenia kursu**”.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Program specjalizacji opracował zespół ekspertów w składzie:

1. Prof. dr hab. med. Andrzej Horban – konsultant krajowy w dziedzinie chorób zakaźnych;
2. Prof. dr hab. Krzysztof Simon – przedstawiciel konsultanta krajowego;
3. Prof. dr hab. Robert Flisiak – przedstawiciel konsultanta krajowego;
4. Prof. dr hab. Małgorzata Pawłowska – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych;
5. Prof. dr hab. Janusz Cianciara – przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej;
6. Prof. dr hab. Waldemar Halota – przedstawiciel Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego.

I. CELE SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. Cele ogólne

Celem szkolenia specjalizacyjnego w chorobach zakaźnych jest nabycie wiedzy teoretycznej i praktycznej w diagnozowaniu, profilaktyce i leczeniu chorób zakaźnych, pasożytniczych i tropikalnych, na poziomie umożliwiającym samodzielne udzielanie świadczeń zdrowotnych według aktualnych standardów.

Zakłada się, że w dążeniu do tego celu lekarz opanuje pełny zakres wiedzy oraz umiejętności praktycznych określonych w niniejszym programie.

Ponadto założeniem szkolenia specjalizacyjnego jest rozwijanie pożądanych cech osobowości lekarza, kształtowanie postaw etycznych, wypracowanie obowiązku ciągłego samokształcenia, poszerzania i pogłębiania umiejętności teoretycznych i praktycznych, wprowadzania nowych osiągnięć do praktyki lekarskiej oraz dzielenia się swoim doświadczeniem zawodowym poprzez publikacje i udział w konferencjach medycznych.

2. Uzyskane kompetencje zawodowe

Celem szkolenia specjalizacyjnego jest uzyskanie szczególnych kwalifikacji w dziedzinie chorób zakaźnych umożliwiających zgodnie ze współczesną wiedzą medyczną:

- 1) udzielanie świadczeń zdrowotnych i prowadzenie działalności diagnostyczno-leczniczej, profilaktycznej i konsultacyjnej w zakresie chorób zakaźnych, pasożytniczych i tropikalnych, obejmujących wszystkie choroby wywołane przez czynniki mikrobiologiczne (bakterie, wirusy, priony, pierwotniaki, grzyby, pasożyty) oraz szeroko rozumianych zakażeń niezależnie od oddziały i miejsca leczenia pacjenta;
- 2) orzekanie o potrzebie rehabilitacji leczniczej, czasowej niezdolności do pracy, uszczerbku na zdrowiu, wydawanie zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia pacjentom ubiegającym się o przyznanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego choroby i jej następstw;
- 3) przygotowywanie specjalistycznych opinii, zaświadczeń i wniosków dotyczących leczonych chorych;
- 4) udzielanie konsultacji lekarskich w dziedzinie chorób zakaźnych lekarzom innych specjalności;
- 5) prowadzenie promocji zdrowia i zapobieganie chorobom;
- 6) kierowanie oddziałem lub przychodnią chorób zakaźnych;
- 7) kierowanie szkoleniem specjalizacyjnym innych lekarzy w dziedzinie chorób zakaźnych;
- 8) doskonalenie zawodowe innych pracowników medycznych;
- 9) kierowanie eksperymentem medycznym w dziedzinie chorób zakaźnych.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

3. Uzyskane kompetencje społeczne

Lekarz w czasie szkolenia specjalizacyjnego kształtuje i rozwija postawę etyczną oraz doskonali kompetencje zawodowe, a w szczególności:

- 1) kierowanie się w swoich działaniach nadrzędną zasadą dobra chorego;
- 2) respektowanie społecznie akceptowanego systemu wartości oraz zasad deontologicznych;
- 3) umiejętność podejmowania decyzji oraz gotowość wzięcia odpowiedzialności za postępowanie swoje i powierzonego sobie zespołu;
- 4) umiejętność właściwej organizacji pracy własnej i harmonijnej współpracy w zespole;
- 5) umiejętność nawiązywania relacji z pacjentem oraz rodziną i opiekunem pacjenta, z poszanowaniem godności osobistej oraz zróżnicowania kulturowego, etnicznego i społecznego;
- 6) znajomość psychologicznych uwarunkowań relacji lekarz – pacjent;
- 7) umiejętność przekazywania informacji o stanie zdrowia, rokowaniach i postępowaniu diagnostyczno-terapeutycznym.

II. WYMAGANA WIEDZA

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych wykaże się przedstawioną poniżej wiedzą:

- 1) podstawowe regulacje prawne dotyczące chorób zakaźnych i ich zwalczania;
- 2) sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w Polsce, w Europie i na świecie;
- 3) nowe choroby zakaźne;
- 4) podstawy immunologii klinicznej;
- 5) patofizjologia zakażeń i inwazji pasożytniczych;
- 6) patogeneza i symptomatologia kliniczna chorób zakaźnych, w tym chorób tropikalnych;
- 7) diagnostyka różnicowa chorób zakaźnych;
- 8) diagnostyka laboratoryjna chorób zakaźnych, w tym diagnostyka molekularna;
- 9) leczenie przyczynowe chorób zakaźnych i zakażeń (antybiotyki, leki przeciwwirusowe, przeciw pasożytnicze, przeciwgrzybicze, surowice i immunoglobuliny), również w warunkach współistnienia ich z innymi chorobami;
- 10) diagnostyka obrazowa w chorobach zakaźnych i pasożytniczych;
- 11) profilaktyka chorób zakaźnych i pasożytniczych, w tym chorób tropikalnych;
- 12) medycyna podróży;
- 13) zakażenia szpitalne i ich prewencja;
- 14) zakażenia układu moczowego;
- 15) zakażenia układu oddechowego (ostre, przewlekłe);
- 16) gruźlica płuc i pozapłucna, mykobakteriozy;
- 17) surowice lecznicze;
- 18) szczepienia i szczepionki – zasady, kalendarz szczepień, kontrola efektywności;
- 19) zakażenia krwiopochodne i ich profilaktyka;
- 20) problemy infekcji w innych specjalnościach medycznych wraz z diagnostyką różnicową tych stanów;
- 21) patogeneza, symptomatologia, diagnostyka, różnicowanie i leczenie chorób wątroby o różnej etiologii;
- 22) diagnostyka i terapia powikłań chorób wątroby;
- 23) postępowanie w stanach zagrożenia życia;
- 24) diagnostyka i leczenie cukrzycy, nadciśnienia, choroby wieńcowej, niewydolności krążenia, niewydolności nerek i innych chorób z dziedziny chorób wewnętrznych;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

25) zasady profilaktyki oraz zwalczania zakażeń szpitalnych i racjonalna antybiotykoterapia.

III. WYMAGANE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych wykaże się umiejętnością:

- 1) pobierania krwi żyłnej i tętniczej do badań mikrobiologicznych;
- 2) przetoczenia krwi, jej preparatów i preparatów krwiozastępczych;
- 3) wykonania nakłucia łędźwiowego z pobraniem PMR do badań mikrobiologicznych;
- 4) biopsji diagnostycznej wątroby;
- 5) nakłucia jamy otrzewnej: diagnostycznego i odbarczającego;
- 6) nakłucia jamy opłucnej: diagnostycznego i odbarczającego;
- 7) cewnikowania pęcherza moczowego;
- 8) prowadzenia akcji resuscytacyjnej w stanie zagrożenia życia (umiejętność intubacji – wskazana);
- 9) zaplanowania, zorganizowania i prowadzenia intensywnej terapii w chorobach zakaźnych stwarzających zagrożenie życia;
- 10) oceny obrazów krwi i innych materiałów biologicznych w zakresie obecności mikroorganizmów;
- 11) pozajelitowego podania surowic obcogatunkowych w leczeniu chorób zakaźnych i w ich profilaktyce;
- 12) rozpoznawania rodzajów bólu, oceny klinicznej (w tym ilościowa i jakościowa) oraz nabędzie wiedzę na temat aktualnych zasad leczenia bólu wg WHO.

IV. FORMY I METODY SZKOLENIA

A – Kursy specjalizacyjne

Uwaga: Lekarz uzyska zaliczenie tylko tych kursów, które zostały wpisane na prowadzoną przez CMKP listę kursów specjalizacyjnych, publikowaną corocznie na stronie internetowej CMKP: www.cmkp.edu.pl.

Czas trwania kursów jest określony w dniach i godzinach dydaktycznych, przy czym 1 godzina dydaktyczna = 45 minut. Łączny czas trwania poszczególnych zajęć dydaktycznych w trakcie jednego dnia kursu nie może przekraczać 8 godzin dydaktycznych.

Wybrane kursy specjalizacyjne mogą być realizowane w formie e-learningowej.

1. Kurs wprowadzający: „Wprowadzenie do specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych”

Cel kursu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu kursu wykaże się znajomością diagnostyki i symptomatologii chorób zakaźnych i internistycznych, opanuje podstawy stosowania chemioterapeutyków i szczepionek stosowanych w infekcjach, a także pozna zasady diagnostyki laboratoryjnej, w tym bakteriologicznej i molekularnej.

Zakres wiedzy:

- 1) wprowadzenie w problematykę, cele i obszar działania specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- 2) zadania, kompetencje i oczekiwane wyniki szkolenia specjalisty w dziedzinie chorób zakaźnych;
- 3) zagadnienia bezpieczeństwa w opiece zdrowotnej dotyczące bezpieczeństwa pacjentów i lekarzy;
- 4) regulacje prawne dotyczące chorób zakaźnych, pasożytniczych i tropikalnych;
- 5) informacja o wymaganiach i formach specjalizacji, formalnoprawne podstawy doskonalenia zawodowego lekarzy;
- 6) podstawy dobrej praktyki lekarskiej, zasady praktyki opartej na rzetelnych i aktualnych publikacjach;
- 7) podstawy farmakoeconomiki;
- 8) podstawy onkologii;
- 9) aktualna sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych, pasożytniczych i tropikalnych, w Polsce i na świecie;
- 10) podstawy immunologii i patofizjologia zakażeń i inwazji pasożytniczych w relacji gospodarz – drobnoustrój;
- 11) diagnostyka różnicowa stanów gorączkowych;
- 12) diagnostyka różnicowa kaszlu i duszności;
- 13) diagnostyka różnicowa zapaleń płuc;
- 14) diagnostyka różnicowa biegunek i zatruc pokarmowych;
- 15) diagnostyka różnicowa bólów brzucha;
- 16) diagnostyka różnicowa bólów głowy;
- 17) diagnostyka różnicowa zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu;
- 18) diagnostyka różnicowa chorób wątroby;
- 19) diagnostyka różnicowa zapaleń stawów;
- 20) diagnostyka różnicowa wysypek;
- 21) profilaktyka zakażeń zawodowych;
- 22) diagnostyka chorób zakaźnych – mikrobiologiczna (zasady pobierania, przechowywania i transportu materiału biologicznego, metody hodowli i różnicowania drobnoustrojów chorobotwórczych), serologiczna i molekularna; próby śródskórne;
- 23) zasady antybiotykoterapii;
- 24) leki antywirusowe;
- 25) szczepienia i szczepionki;
- 26) algorytmy postępowania diagnostyki, różnicowania i leczenia chorób zakaźnych najczęściej występujących w Polsce;
- 27) choroby zakaźne wieku dziecięcego;
- 28) zakażenia wertykalne.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne) w pierwszym roku odbywania szkolenia specjalizacyjnego.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs: „Hepatologia”

Cel kursu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu kursu wykaże się znajomością epidemiologii, symptomatologii, diagnostyki i leczenia chorób wątroby i dróg żółciowych.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Zakres wiedzy:

- 1) epidemiologia chorób wątroby;
- 2) diagnostyka laboratoryjna chorób wątroby;
- 3) diagnostyka molekularna chorób wątroby;
- 4) diagnostyka obrazowa chorób wątroby;
- 5) diagnostyka histopatologiczna chorób wątroby;
- 6) diagnostyka różnicowa chorób wątroby;
- 7) ostre i przewlekłe wirusowe zapalenia wątroby;
- 8) etiopatogenetyczne podstawy leczenia wirusowych zapaleń wątroby;
- 9) zasady prowadzenia chorych z przewlekłym wirusowym zapaleniem wątroby – diagnostyka, monitorowanie, kwalifikacja do leczenia;
- 10) leczenie przewlekłych zapaleń wątroby;
- 11) ostra niewydolność wątroby;
- 12) marskość wątroby i jej powikłania;
- 13) rak pierwotny wątroby;
- 14) bakteryjne i pasożytnicze choroby wątroby i dróg żółciowych;
- 15) choroby autoimmunologiczne wątroby;
- 16) choroby metaboliczne wątroby;
- 17) inne choroby wątroby i dróg żółciowych – symptomatologia, diagnostyka, różnicowanie i leczenie;
- 18) kwalifikacja do przeszczepu wątroby;
- 19) zakażenia wirusami hepatotropowymi u osób immunoniekompetentnych;
- 20) profilaktyka po- i przedekspozycyjna zakażeń HAV, HBV, HCV.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

3. Kurs: „Zakażenia HIV i AIDS”

Cel kursu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu kursu wykaże się znajomością profilaktyki zakażeń HIV, diagnostyki i leczenia AIDS, w tym zakażeń oportunistycznych i leczenia antyretrowirusowego.

Zakres wiedzy:

- 1) epidemiologia zakażeń HIV;
- 2) patogeneza i diagnostyka zakażeń HIV;
- 3) obraz kliniczny AIDS;
- 4) zakażenia oportunistyczne i nowotwory w przebiegu AIDS;
- 5) zakażenia i nowotwory często występujące u osób z HIV;
- 6) leczenie antyretrowirusowe;
- 7) zakażenia HIV i choroby wątroby – koinfekcja HBV i HCV;
- 8) HIV/AIDS u dzieci;
- 9) zapobieganie odmatczynym zakażeniom;
- 10) profilaktyka poekspozycyjna.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

4. Kurs: „Neuroinfekcje, nowe choroby zakaźne i bioterroryzm”

Cel kursu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu kursu wykaże się znajomością diagnostyki i leczenia chorób zapalnych układu nerwowego.

Zakres wiedzy:

- 1) zapalenia bakteryjne i wirusowe opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu – etiopatogeneza, obraz kliniczny, zasady leczenia;
- 2) patologia układu nerwowego w przebiegu zakażeń pasożytniczych;
- 3) jatrogenne choroby OUN;
- 4) grzybicze zapalenia opon;
- 5) ropnie mózgu i ropnie wewnątrzczaszkowe;
- 6) choroby zakaźne obwodowego układu nerwowego;
- 7) diagnostyka neuroinfekcji – badanie płynu mózgowo-rdzeniowego, hodowle, badania serologiczne i obrazujące;
- 8) nowe choroby zakaźne;
- 9) bioterroryzm.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

5. Kurs: „Choroby pasożytnicze i tropikalne”

Cel kursu:

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu lekarz wykaże się znajomością epidemiologii i profilaktyki chorób tropikalnych, jak również diagnostyki i leczenia chorób tropikalnych zawlekanych do Polski.

Zakres wiedzy:

- 1) epidemiologia chorób tropikalnych;
- 2) inwazje pasożytnicze – symptomatologia, diagnostyka i leczenie;
- 3) malaria;
- 4) gorączki krwotoczne;
- 5) denga i inne choroby wirusowe występujące w tropikach;
- 6) inne zagrożenia zdrowotne występujące w tropikach;
- 7) postępowanie profilaktyczne w stosunku do osób wyjeżdżających i powracających z tropiku.

Czas trwania kursu: 1 dzień (8 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

6. Kurs: „Diagnostyka mikrobiologiczna. Zakażenia szpitalne i zawodowe”

Cel kursu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu kursu wykaże się znajomością diagnostyki i postępowania w przypadku zakażeń szpitalnych. Opanuje szczegółowo zasady antybiotykoterapii, w tym leczenia zakażeń szczepami wielolekoopornymi, a także będzie znał praktycznie zasady technik mikrobiologicznych oraz zasady zapobiegania zakażeniom zawodowym i pozazawodowym.

Zakres wiedzy:

- 1) regulacje prawne dotyczące kontroli i zgłaszania zakażeń szpitalnych;
- 2) organizacja programu kontroli zakażeń szpitalnych;
- 3) specyfika zakażeń szpitalnych w poszczególnych oddziałach (OIOM, oddział chirurgiczny, ginekologiczno-położniczy, noworodkowy, hematologiczny, transplantacji, nefrologiczno-urologiczny);
- 4) pojęcie „alert patogenów” (MRSA, VRE, VISA, szczepy ESBL+);
- 5) wirusowe zakażenia krwiopochodne (HIV, HBV, HCV, CMV);
- 6) nieswoiste metody zapobiegania zakażeniom szpitalnym (zasady aseptyki, antyseptyki, izolacji pacjentów);
- 7) standardy higieniczno-sanitarne gabinetów zabiegowych, w tym endoskopowych;
- 8) zapobieganie zakażeniom zawodowym wśród pracowników służby zdrowia;
- 9) rodzaje i mechanizmy oporności na antybiotyki i chemioterapeutyki, laboratoryjne metody wykrywania oporności drobnoustrojów;
- 10) racjonalna antybiotykoterapia i leczenie zakażeń szczepami wielolekoopornymi;
- 11) zasady wykonywania badań mikrobiologicznych, w tym metodami diagnostyki molekularnej.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

7. Kurs: „Przetaczanie krwi i jej składników”

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) zasady organizacji służby krwi:
 - a) struktura organizacyjna służby krwi w Polsce,
 - b) podstawy prawne działania jednostek publicznej służby krwi, szpitalnych banków krwi, pracowni immunologii transfuzjologicznej,
 - c) organizacja krwiolecznictwa w podmiotach leczniczych, zasady współpracy z jednostkami publicznej służby krwi;
- 2) zadania szpitalnego banku krwi oraz gospodarka krwią w oddziale szpitalnym:
 - a) zasady działania szpitalnego banku krwi,
 - b) rola i zadania lekarza odpowiedzialnego za gospodarkę krwią,
 - c) rola i zadania komitetu transfuzjologicznego,
 - d) składanie zamówień na krew i jej składniki,

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- e) dokumentacja szpitalnego banku krwi,
 - f) dokumentacja krwiolecznictwa w oddziałach,
 - g) standardowe procedury operacyjne;
- 3) zasady pobierania krwi, oddzielania jej składników, badania i dystrybucji:
- a) rodzaje składników krwi,
 - b) metody ich otrzymywania,
 - c) parametry kontroli jakości,
 - d) specjalistyczne składniki krwi: ubogoleukocytarne, napromieniowywane, inaktywowane,
 - e) warunki i sposób przechowywania oraz transportu krwi, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa;
- 4) racjonalne leczenie krwią i jej składnikami:
- a) transfuzjologiczne aspekty leczenia niedokrwistości,
 - b) kliniczne wskazania do przetaczania koncentratów krwinek płytkowych,
 - c) kliniczne zastosowanie koncentratu granulocytarnego,
 - d) wskazania do stosowania osocza świeżo mrożonego i krioprecypitatu,
 - e) wskazania do stosowania produktów krwiopochodnych: albumina, immunoglobuliny, koncentraty czynników krzepnięcia;
- 5) zabiegi lecznicze:
- a) autotransfuzja,
 - b) hemodilucja,
 - c) upusty,
 - d) aferezy lecznicze;
- 6) immunologia transfuzjologiczna:
- a) klinicznie ważne układy grupowe krwinek czerwonych,
 - b) pojęcie przeciwciał odpornościowych,
 - c) próba zgodności serologicznej,
 - d) dokumentacja wyników badań,
 - e) zakres badań pracowni immunologii transfuzjologicznej,
 - f) zasady trwałej dokumentacji badań grup krwi,
 - g) konflikt matczyno-płodowy,
 - h) układ HLA i HPA;
- 7) bezpieczeństwo krwi i jej składników:
- a) metody zapobiegania przenoszeniu czynników chorobotwórczych drogą krwi i jej składników oraz produktów krwiopochodnych,
 - b) zasady bezpiecznego stosowania krwi i jej składników,
 - c) postępowanie przed przetoczeniem krwi,
 - d) sposób pobierania próbek do badań,
 - e) sposób kontroli krwi przeznaczonej do przetoczenia,
 - f) identyfikacja biorcy,
 - g) dokonywanie zabiegu przetoczenia,
 - h) obserwacja pacjenta w trakcie i po przetoczeniu,
 - i) dokumentacja związana z zabiegiem przetoczenia;
- 8) zdarzenia i reakcje niepożądane:
- a) poważne niepożądane zdarzenia i reakcje,
 - b) rodzaje powikłań poprzetoczeniowych: niehemolityczne reakcje poprzetoczeniowe, hemolityczne reakcje poprzetoczeniowe,
 - c) sposób postępowania w przypadku wystąpienia powikłań,
 - d) sposób zgłaszania reakcji i zdarzeń niepożądanych oraz zdarzeń, które zostały wykryte przed przetoczeniem (ang. *near-miss events*).

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) podstawowe badania immunohematologiczne wykonywane przed przetoczeniem krwi:
 - a) oznaczanie grup krwi,
 - b) wykonywanie próby zgodności serologicznej,
 - c) dokumentacja badań;
- 2) wykonywanie zabiegu przetaczania krwi:
 - a) pobieranie próbek krwi do badań wykonywanych przed przetoczeniem,
 - b) postępowanie z pojemnikami zawierającymi krew i jej składniki,
 - c) identyfikacja biorcy i kontrola dokumentacji,
 - d) dokonywanie zabiegu przetoczenia,
 - e) obserwacja pacjenta w trakcie i po przetoczeniu;
- 3) postępowanie po przetoczeniu:
 - a) postępowanie z resztkami poprzetoczeniowymi,
 - b) pobieranie próbek do badań w przypadku wystąpienia powikłań poprzetoczeniowych,
 - c) zgłaszanie niepożądanych zdarzeń i reakcji.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

8. Kurs: „Ratownictwo medyczne”

Cel kursu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu kursu wykaże się znajomością zaawansowanych technik resuscytacji krążeniowo-oddechowej oraz ratunkowego leczenia urazów.

Zakres wiedzy:

Dzień I. Wprowadzenie do medycyny ratunkowej, mechanizmy powstawania bólu oraz metody kontroli bólu przewlekłego:

- 1) historia rozwoju medycyny ratunkowej;
- 2) założenia organizacyjne i zadania medycyny ratunkowej we współczesnych systemach ochrony zdrowia. Podstawy prawne w Polsce;
- 3) struktura, organizacja i funkcjonowanie szpitalnego oddziału ratunkowego;
- 4) epidemiologia nagłych zagrożeń zdrowia i życia;
- 5) monitorowanie funkcji życiowych i ocena kliniczna pacjenta w szpitalnym oddziale ratunkowym;
- 6) śródszpitalna segregacja medyczna – *triage* śródszpitalny, dokumentacja medyczna, ruch chorych w SOR;
- 7) definicja i patomechanizm bólu przewlekłego;
- 8) klasyfikacja bólu;
- 9) ocena kliniczna chorego z bólem;
- 10) ocena nasilenia bólu (ilościowa) – skale bólowe;
- 11) charakterystyka bólu (ocena jakościowa) – kwestionariusze i inne narzędzia oceny jakościowej;
- 12) ocena skuteczności leczenia bólu przewlekłego;
- 13) ocena kliniczna chorego z bólem przewlekłym;
- 14) farmakoterapia bólu;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- 15) niefarmakologiczne metody kontroli bólu;
- 16) skutki niewłaściwej kontroli bólu.

Dzień II. Zaawansowana resuscytacja krążeniowo-oddechowa:

- 1) epidemiologia, klinika i diagnostyka nagłego zatrzymania krążenia;
- 2) podstawy zaawansowanej resuscytacji oddechowej u dorosłych: ratunkowa drożność dróg oddechowych, techniki prowadzenia oddechu zastępczego, monitorowanie jakości i skuteczności wentylacji zastępczej;
- 3) podstawy zaawansowanej resuscytacji krążenia u dorosłych: techniki bezprzyrządowego wspomaganie krążenia, technologie krążenia zastępczego, monitorowanie jakości i skuteczności krążenia zastępczego;
- 4) elektroterapia w nagłym zatrzymaniu krążenia i w stanach zagrażających NZK;
- 5) ratunkowe dostępy donaczyniowe;
- 6) farmakoterapia nagłego zatrzymania krążenia.

Dzień III. Zaawansowana resuscytacja krążeniowo-oddechowa (cd.):

- 1) epidemiologia i klinika nagłych zatrzymań krążenia u dzieci, odrębności anatomiczno-fizjologicznych wieku dziecięcego;
- 2) specyfika zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodków, niemowląt i dzieci: drożność dróg oddechowych, wentylacja zastępcza, wspomaganie krążenia, farmako- i płynoterapia;
- 3) współczesne zalecenia i algorytmy prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej: zespół resuscytacyjny – jego zadania i monitorowanie skuteczności;
- 4) resuscytacja krążeniowo-oddechowa w sytuacjach szczególnych: wstrząs anafilaktyczny, wstrząs kardiogeny, wstrząs septyczny, resuscytacja ciężarnych, podtopienie, hipotermia, porażenie prądem/piorunem, ostry zespół wieńcowy, udar mózgowy;
- 5) etyczne i prawne aspekty resuscytacji krążeniowo-mózgowej, DNR, stwierdzenie zgonu, śmierć mózgu;
- 6) wprowadzenie do intensywnej terapii poresuscytacyjnej: wentylacja zastępcza, protekcja centralnego układu nerwowego, hipotermia terapeutyczna, terapia nerkozastępcza, tlenoterapia hiperbaryczna.

Dzień IV. Ratunkowe leczenie urazów:

- 1) epidemiologia okołourazowych mnogich, ciężkich obrażeń ciała;
- 2) zadania ratownictwa medycznego i medycyny ratunkowej w postępowaniu okołourazowym: centra urazowe w Polsce – legislacja, finansowanie;
- 3) wstępna ocena poszkodowanych i postępowanie ratunkowe w mnogich obrażeniach okołourazowych w okresie przedszpitalnym: ocena kinetyki urazu, raport przedszpitalny, przekaz telemedyczny, transport chorego z obrażeniami okołourazowymi;
- 4) ocena wtórna pacjenta z mnogimi obrażeniami w szpitalnym oddziale ratunkowym: resuscytacja okołourazowa, *triage* śródszpitalny, diagnostyka przyłożkowa, skale ciężkości urazów;
- 5) *Trauma team*: organizacja, zadania w leczeniu wstępnym obrażeń, ocena skuteczności;
- 6) krwotoki, okołourazowa resuscytacja płynowa;
- 7) wybrane procedury leczenia okołourazowego: drożność dróg oddechowych, torakotomia ratunkowa, drenaż opłucnowy, *damage control*.

Dzień V. Ratunkowe leczenie urazów (cd.):

- 1) specyfika urazów i postępowania okołourazowego u dzieci;
- 2) wybrane sytuacje leczenia okołourazowego: urazy u ciężarnych, obrażenia u osób w wieku podeszłym, urazy głowy i rdzenia kręgowego, urazy twarzoczaszki, urazy

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

narządu wzroku, urazy klatki piersiowej, urazy kończyn, urazy jamy brzusznej i miednicy małej, urazy oparzeniowe, urazy postrzałowe;

3) zdarzenia masowe i katastrofy, *triage* przedszpitalny.

Czas trwania kursu: 5 dni (40 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

9. Kurs: „Zdrowie publiczne”

Część I: Zdrowie publiczne

Zakres wiedzy:

1. Wprowadzenie do zagadnień zdrowia publicznego:

- 1) ochrona zdrowia a zdrowie publiczne, geneza, przedmiot zdrowia publicznego jako dyscypliny naukowej i działalności praktycznej;
- 2) wielosektorowość i multidyscyplinarność ochrony zdrowia, prozdrowotna polityka publiczna w krajach wysokorozwiniętych;
- 3) aktualne problemy zdrowia publicznego w Polsce i UE.

2. Organizacja i ekonomika zdrowia:

- 1) systemy ochrony zdrowia na świecie – podstawowe modele organizacji i finansowania, transformacje systemów – ich przyczyny, kierunki i cele zmian;
- 2) zasady organizacji i finansowania systemu opieki zdrowotnej w Polsce;
- 3) instytucje zdrowia publicznego w Polsce: Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Krajowe Centrum ds. AIDS, zadania własne samorządu terytorialnego oraz administracji centralnej: organizacja, zadania, instrumenty działania;
- 4) wspólnotowe i międzynarodowe regulacje prawne ochrony zdrowia;
- 5) podstawowe pojęcia ekonomii zdrowia: popyt i podaż świadczeń zdrowotnych; odmienności rynku świadczeń zdrowotnych od innych towarów i usług, asymetria informacji i pełnomocnictwo, koncepcje potrzeby zdrowotnej, równość i sprawiedliwość społeczna oraz efektywność jako kryterium optymalnej alokacji zasobów, koszty bezpośrednie i pośrednie choroby, koszty terapii i następstw choroby;
- 6) ocena technologii medycznych jako narzędzie podejmowania decyzji alokacji publicznych środków na opiekę zdrowotną;
- 7) zasady funkcjonowania systemu refundacji leków w Polsce: cele i narzędzia polityki lekowej państwa a regulacje wspólnotowe;
- 8) wskaźniki stanu zdrowia i funkcjonowania opieki zdrowotnej w krajach OECD.

3. Zdrowie ludności i jego ocena:

- 1) pojęcie zdrowia i choroby – przegląd wybranych koncepcji teoretycznych;
- 2) społeczne i ekonomiczne determinanty zdrowia;
- 3) podstawowe pojęcia epidemiologii, mierniki rozpowszechnienia zjawisk zdrowotnych w populacji;
- 4) epidemiologia jako narzędzie zdrowia publicznego: źródła informacji o sytuacji zdrowotnej oraz określanie potrzeb zdrowotnych ludności;
- 5) sytuacja zdrowotna Polski na tle Europy i świata;
- 6) procesy demograficzne a planowanie celów systemu ochrony zdrowia;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

7) epidemiologia wybranych chorób zakaźnych: zakażenia wewnątrzszpitalne w Polsce i w Europie.

4. Promocja i profilaktyka zdrowotna:

- 1) podstawowe definicje: profilaktyka, promocja zdrowia, edukacja zdrowotna;
- 2) geneza, kierunki działania i strategie promocji zdrowia;
- 3) rola edukacji pacjenta w systemie opieki zdrowotnej;
- 4) zasady Evidence Based Public Health;
- 5) programy zdrowotne jako narzędzie profilaktyki i promocji zdrowia (Narodowy Program Zdrowia, Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych, Narodowy Program Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym – POL-HEALTH, Narodowy Program Wyrównywania Dostępności do Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego POLKARD, Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, przegląd programów samorządowych).

5. Bioetyka:

- 1) etyczne podstawy zdrowia publicznego: prawa człowieka a system opieki zdrowotnej, etyczne modele systemów opieki zdrowotnej, wolność indywidualna i jej granice w obszarze polityki zdrowotnej, solidaryzm społeczny, sprawiedliwość w dostępie do świadczeń zdrowotnych, równy dostęp do świadczeń zdrowotnych;
- 2) kluczowe wartości zdrowia publicznego: wartość zdrowia, wartość autonomii pacjenta, prywatność, zdrowie populacji, odpowiedzialność obywatela a odpowiedzialność władz publicznych za jego zdrowie;
- 3) wybrane dylematy etyczne zdrowia publicznego: równość dostępu do świadczeń a efektywność systemu opieki zdrowotnej, wysoka jakość świadczeń a efektywność systemu opieki zdrowotnej, wszechstronność a równość w dostępie do świadczeń, pluralizm światopoglądowy a działania władz publicznych w obszarze zdrowia publicznego, wyrównywanie nierówności zdrowotnych, refundacja kosztów leczenia i leków, finansowanie procedur o wysokiej kosztowności, finansowanie leczenia chorób rzadkich;
- 4) rola lekarza w zdrowiu publicznym: lekarskie standardy etyczne i ich związek ze zdrowiem publicznym, lekarz w promocji i profilaktyce zdrowotnej, konflikty interesów pracowników ochrony zdrowia;
- 5) zagadnienia zdrowia publicznego w wybranych regulacjach bioetycznych: regulacje etyczne samorządów zawodów medycznych, Europejska Konwencja Bioetyczna.

Czas trwania części I: 5 dni (40 godzin dydaktycznych).

Część II: Orzecznictwo lekarskie

Zakres wiedzy:

- 1) system zabezpieczenia społecznego choroby i jej następstw w Polsce;
- 2) rodzaje świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz warunki ich nabywania;
- 3) ogólne zasady i tryb przyznawania świadczeń dla ubezpieczonych i ich rodzin;
- 4) rola i zadania lekarzy leczących w procesie ubiegania się przez pacjenta o przyznanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego;
- 5) rola orzecznictwa lekarskiego w zabezpieczeniu społecznym;
- 6) zasady i tryb orzekania lekarskiego o:
 - a) czasowej niezdolności do pracy,
 - b) potrzebie rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej,

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- c) okolicznościach uzasadniających przyznanie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego lub przedłużonego okresu zasiłkowego,
 - d) celowości przekwalifikowania zawodowego,
 - e) prawie do renty socjalnej,
 - f) niezdolności do pracy zarobkowej i jej stopniach,
 - g) całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
 - h) inwalidztwie funkcjonariuszy i żołnierzy zawodowych,
 - i) niezdolności do samodzielnej egzystencji,
 - j) okresie trwania: niezdolności do pracy, niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, niezdolności do samodzielnej egzystencji,
 - k) niepełnosprawności dzieci i dorosłych,
 - l) procentowym uszczerbku na zdrowiu;
- 7) opiniodawstwo sądowo-lekarskie;
- 8) Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF);
- 9) orzecznictwo lekarskie w ubezpieczeniach komercyjnych;
- 10) rola kompleksowej rehabilitacji w prewencji rentowej.

Czas trwania części II: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Czas trwania kursu ogółem – część I i część II: 8 dni (64 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

10. Kurs: „Prawo medyczne”

Cel kursu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu kursu wykaże się znajomością podstawowych przepisów prawa w zakresie wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry oraz odpowiedzialności.

Zakres wiedzy:

- 1) zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zasady wykonywania działalności leczniczej:
 - a) świadczenia zdrowotne,
 - b) podmioty lecznicze – rejestracja, zasady działania, szpitale kliniczne, nadzór,
 - c) działalność lecznicza lekarza, lekarza dentystry w formie praktyki zawodowej,
 - d) nadzór specjalistyczny i kontrole;
- 3) zasady wykonywania zawodu lekarza:
 - a) definicja zawodu lekarza,
 - b) prawo wykonywania zawodu,
 - c) uprawnienia i obowiązki zawodowe lekarza,
 - d) kwalifikacje zawodowe,
 - e) eksperyment medyczny,
 - f) zasady prowadzenia badań klinicznych,
 - g) dokumentacja medyczna,
 - h) prawa pacjenta a powinności lekarza (pojęcie świadomej zgody, prawo do odmowy udzielenia świadczenia),
 - i) stwierdzenie zgonu i ustalenie przyczyn zgonu;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- 4) zasady powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego:
 - a) prawa i obowiązki osoby ubezpieczonej i lekarza ubezpieczenia zdrowotnego,
 - b) organizacja udzielania i zakres świadczeń z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego,
 - c) dokumentacja związana z udzielaniem świadczeń z tytułu ubezpieczenia;
- 5) zasady wypisywania recept na leki oraz zleceń na wyroby medyczne;
- 6) zasady działania samorządu lekarskiego:
 - a) zadania izb lekarskich,
 - b) prawa i obowiązki członków samorządu lekarskiego,
 - c) odpowiedzialność zawodowa lekarzy – postępowanie wyjaśniające przed rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej, postępowanie przed sądem lekarskim;
- 7) uregulowania szczególne dotyczące postępowania lekarza w innych ustawach, w tym w szczególności:
 - a) sztucznej prokreacji,
 - b) przeszczepiania narządów i tkanek,
 - c) przerywania ciąży,
 - d) zabiegów estetycznych,
 - e) leczenia paliatywnego i stanów terminalnych,
 - f) chorób psychicznych,
 - g) niektórych chorób zakaźnych,
 - h) przeciwdziałania i leczenia uzależnień,
 - i) badań klinicznych;
- 8) odpowiedzialność prawna lekarza – karna, cywilna:
 - a) odpowiedzialność karna (nieudzielenie pomocy, działanie bez zgody, naruszenie tajemnicy lekarskiej),
 - b) odpowiedzialność cywilna (ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej).

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

B – Staże kierunkowe

Lekarz jest zobowiązany do odbycia niżej wymienionych staży. Czas trwania stażu podany jest w tygodniach i dniach roboczych w wymiarze czasu pracy 7 godzin 35 minut dziennie. Staż należy przedłużyć o każdy dzień nieobecności, w tym również o dni ustawowo wolne od pracy w danym roku.

1. Staż podstawowy w zakresie chorób zakaźnych

Cel stażu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu stażu wykaże się znajomością diagnostyki i leczenia chorób infekcyjnych, chorób wątroby, w tym prowadzenia programów terapeutycznych przewlekłych zapaleń wątroby.

Zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych:

- 1) sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych, pasożytniczych i tropikalnych w Polsce i na świecie, współczesne zagrożenia epidemiologiczne;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- 2) podstawy immunologii i patogeneza zakażeń oraz inwazji pasożytniczych;
- 3) metody wykrywania zakażeń (badania mikrobiologiczne, serologiczne, próby śródskórne, diagnostyka molekularna);
- 4) zasady pobierania, przechowywania i transportu materiału biologicznego;
- 5) leczenie etiotropowe chorób zakaźnych – antybiotyki, chemioterapeutyki, surowice;
- 6) racjonalna antybiotykoterapia, leczenie zakażeń szczepami wielolekoopornymi;
- 7) gruźlica, mikobakteriozy, riketsjozy, chlamydiozy, krętkowice;
- 8) jadzice (neurotoksykozy) – obraz kliniczny, zasady leczenia;
- 9) grzybice głębokie;
- 10) zakażenia wirusami DNA, RNA, powolnymi;
- 11) zakażenia HIV i AIDS – etiopatogeneza, obraz kliniczny, diagnostyka, leczenie antyretrowirusowe, zasady prewencji;
- 12) wirusowe zapalenia wątroby – etiopatogeneza, klinika, powikłania i następstwa;
- 13) diagnostyka żółtaczek;
- 14) priony;
- 15) zoonozy;
- 16) inwazje pasożytnicze i pierwotniakowe;
- 17) choroby tropikalne – etiologia, epidemiologia, obraz kliniczny, diagnostyka różnicowa, zasady leczenia;
- 18) postępowanie profilaktyczne w stosunku do osób wyjeżdżających i powracających z tropiku;
- 19) choroby zakaźne wieku dziecięcego;
- 20) bakteremie, posocznice, wstrząs septyczny, SIRS;
- 21) neuroinfekcje;
- 22) zakażenia układu pokarmowego, oddechowego, moczowo-płciowego;
- 23) zakażenia szpitalne;
- 24) wysypki w chorobach zakaźnych;
- 25) zmiany hematologiczne w chorobach zakaźnych;
- 26) stany gorączkowe;
- 27) limfadenopatie;
- 28) zakażenia w immunosupresji;
- 29) zakażenia wrodzone i okołoporodowe;
- 30) zakażenia u kobiet w ciąży;
- 31) szczepienia ochronne, zasady aktualizacji i kontrola wykonawstwa szczepień;
- 32) nowe choroby zakaźne; bioterroryzm; broń biologiczna; zasady monitorowania, wczesnego wykrywania i organizacja systemu zwalczania zagrożeń biologicznych; obowiązujące regulacje prawne;
- 33) inne choroby zakaźne z katalogu ICD-10 – diagnostyka różnicowa, leczenie, zapobieganie;
- 34) zespoły pozakaźne;
- 35) zakażenia jako choroba zawodowa – zasady orzecznictwa;
- 36) regulacje prawne dotyczące zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i pasożytniczych;
- 37) pobieranie krwi i innych płynów ustrojowych oraz wymazów do badań mikrobiologicznych, interpretowania wyników;
- 38) wykonanie nakłucia łądźwiowego – interpretowanie wyników badań biochemicznych, posiewu;
- 39) interpretowanie wyników badań laboratoryjnych, serologicznych, molekularnych;
- 40) kwalifikowanie do profilaktyki poekspozycyjnej (tężec, wścieklizna, HBV, HCV, HIV);
- 41) wykonanie biopsji wątroby.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika specjalizacji):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 74 tygodnie (370 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych.

2. Staż kierunkowy w zakresie chorób wewnętrznych

Cel stażu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu stażu wykaże się znajomością diagnostyki i terapii chorób internistycznych mogących wystąpić na oddziale chorób zakaźnych oraz będzie umiał posługiwać się algorytmami diagnostyczno-leczniczymi w stanach naglących w internie.

Zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych:

- 1) aktualne standardy postępowania w dziedzinie chorób wewnętrznych;
- 2) niewydolność serca ostra i przewlekła, wstrząs kardiogeny, nagłe zatrzymanie krążenia;
- 3) choroba wieńcowa (stabilna, niestabilna);
- 4) zawał serca i jego powikłania;
- 5) nadciśnienie tętnicze pierwotne i wtórne;
- 6) zaburzenia rytmu serca i przewodzenia;
- 7) białaczki ostre i przewlekłe;
- 8) dyslipidemie;
- 9) zapalenie mięśnia sercowego, wsierdza, osierdza;
- 10) serce płucne;
- 11) żylna choroba zakrzepowo-zatorowa;
- 12) zespoły limfoproliferacyjne;
- 13) niedokrwistość – podstawy diagnostyki i leczenia;
- 14) skazy krwotoczne nabyte i wrodzone;
- 15) neutropenia i agranulocytoza;
- 16) stany zakrzepowo-zatorowe, trombofilia;
- 17) ostra i przewlekła niewydolność nerek, zasady i wskazania do dializoterapii i przeszczepu nerek;
- 18) kłębkowe zapalenia nerek – pierwotne i wtórne;
- 19) śródmiąższowe choroby nerek;
- 20) nefropatie wtórne (w przebiegu chorób układowych, rozrostowych, zespół wątrobowo-nerkowy);
- 21) zasady leczenia zaburzeń gospodarki kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej;
- 22) choroby śródmiąższowe płuc;
- 23) zatorowość płucna;
- 24) astma oskrzelowa – diagnostyka różnicowa z POCH;
- 25) nowotwory płuc – podstawowe zasady diagnostyki;
- 26) choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy;
- 27) zapalenie ostre i przewlekłe trzustki, rak trzustki;
- 28) choroby wątroby i dróg żółciowych;
- 29) choroby jelit niezakaźne – diagnostyka różnicowa i podstawy leczenia;
- 30) nowotwory przewodu pokarmowego;
- 31) leczenie zachowawcze i możliwości zaopatrzenia chirurgicznego krwawień z górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego;
- 32) żywienie pozajelitowe i zasady diety w chorobach przewodu pokarmowego;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- 33) choroby tarczycy, przytarczyc, nadnerczy, części wewnątrzwydzielniczej trzustki;
- 34) guzy hormonalnie czynne;
- 35) cukrzyca – typy, powikłania, zasady leczenia;
- 36) układowe choroby zapalne tkanki łącznej;
- 37) umiejętność pełnego badania podmiotowego i przedmiotowego;
- 38) interpretowanie wyników badań laboratoryjnych;
- 39) wykonanie i podstawowa interpretacja badania EKG;
- 40) pobieranie i zabezpieczenie materiału do badań (krew żylna, tętnicza, mocz, płyny biologiczne);
- 41) podłączanie płynów infuzyjnych i preparatów krwi;
- 42) podawanie oraz dawkowanie insuliny;
- 43) odbarczenie jam opłucnej i otrzewnej w przypadku płynu;
- 44) cewnikowanie pęcherza moczowego;
- 45) wprowadzenie zgłębnika do żołądka;
- 46) wykonywanie i interpretowanie EKG spoczynkowego;
- 47) asystowanie przy wykonywaniu EKG wysiłkowego oraz badania echokardiograficznego – interpretacja opisu;
- 48) interpretowanie wyników badań płynu z jamy opłucnej (wysięk, przesięk);
- 49) interpretowanie wyników badań obrazowych (RTG i TK) i czynnościowych płuc (badania spirometryczne), próby tuberkulinowej;
- 50) prowadzenie tlenoterapii, rehabilitacji oddechowej:
 - a) badań obrazujących i czynnościowych przewodu pokarmowego,
 - b) badania płynu z jamy otrzewnej;
- 51) interpretowanie wyników badań oceniających główne funkcje układu endokrynnego, badań obrazowych i czynnościowych gruczołów dokrewnych;
- 52) ocenianie stanu wyrównania cukrzycy i leczenia ostrych zaburzeń metabolicznych występujących w przebiegu tej choroby;
- 53) asystowanie i samodzielne wykonywanie (pod nadzorem specjalisty) nakłucia jamy opłucnej.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 32 tygodnie (160 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób wewnętrznych lub ww. stażu.

3. Staż kierunkowy w zakresie chorób zakaźnych dzieci

Cel stażu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu stażu wykaże się umiejętnością badania dziecka, diagnostyki, leczenia i profilaktyki chorób zakaźnych wieku dziecięcego oraz zakażeń wertykalnych.

Zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych:

- 1) zakażenia wertykalne i okołoporodowe;
- 2) kalendarz szczepień, niepożądane odczyny poszczepienne;
- 3) choroby wysypkowe wieku rozwojowego;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- 4) hepatologia dziecięca;
- 5) diagnostyka i leczenie biegunek niemowlęcych;
- 6) diagnostyka i leczenie wrodzonej cytomegalii oraz toksoplazmozy;
- 7) inwazyjne zakażenia bakteryjne u dzieci;
- 8) uogólnione reakcje zapalne, posocznica;
- 9) zakażenia układu moczowego;
- 10) zakażenia układu pokarmowego;
- 11) neuroinfekcje;
- 12) diagnostyka stanów gorączkowych u dzieci;
- 13) choroby pasożytnicze u dzieci;
- 14) zasady racjonalnej antybiotykoterapii u dzieci;
- 15) zakażenia w stanach immunosupresji;
- 16) samodzielna interpretacja wyników badań dodatkowych: morfologii krwi obwodowej, badań serologicznych, bakteriologicznych, płynu mózgowo-rdzeniowego;
- 17) ocena RTG klatki piersiowej;
- 18) asystowanie i samodzielne wykonywanie badania fizykalnego dziecka.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 4 tygodnie (20 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych lub ww. stażu.

4. Staż kierunkowy w zakresie neurologii

Cel stażu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu stażu wykaże się umiejętnością badania neurologicznego i diagnostyki podstawowych zespołów neurologicznych.

Zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych:

- 1) choroby naczyniowe układu nerwowego (udar niedokrwienny, krwotok podpajęczynówkowy, encefalopatia nadciśnieniowa);
- 2) padaczka;
- 3) guzy nowotworowe i nienowotworowe układu nerwowego;
- 4) choroby demielinizacyjne i zwyrodnieniowe OUN;
- 5) polineuropatie;
- 6) zaburzenia neurologiczne w przebiegu schorzeń internistycznych;
- 7) samodzielna interpretacja wyników badań:
 - a) płynu mózgowo-rdzeniowego,
 - b) obrazowych układu nerwowego;
- 8) asystowanie i samodzielne wykonywanie badania neurologicznego;
- 9) asystowanie i samodzielne wykonywanie nakłucia lędźwiowego (pod nadzorem specjalisty);
- 10) asystowanie i samodzielne wykonywanie badania dna oka (ze szczególną oceną tarczy nerwu wzrokowego).

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie (10 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie neurologii lub ww. stażu.

5. Staż kierunkowy w zakresie HIV/AIDS

Cel stażu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu stażu wykaże się znajomością diagnostyki, leczenia zakażeń oportunistycznych, diagnostyki nowotworów, zasad leczenia antyretrowirusowego oraz pozna praktycznie zasady prewencji zakażeń HIV.

Zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych:

- 1) etiopatogeneza i epidemiologia zakażenia HIV;
- 2) naturalny przebieg zakażenia;
- 3) diagnostyka zakażenia;
- 4) poradnictwo przed- i potestowe;
- 5) choroby wskaźnikowe – diagnostyka, leczenie, profilaktyka;
- 6) zasady leczenia antyretrowirusowego;
- 7) monitorowanie leczenia antyretrowirusowego;
- 8) działania niepożądane HAART;
- 9) opieka nad dziećmi zakażonymi HIV;
- 10) zakażenie HIV w ciąży;
- 11) profilaktyka zakażenia i poekspozycyjna;
- 12) program zapobiegania zakażeniom HIV;
- 13) terapia uzależnień, programy redukcji szkód;
- 14) programy substytucji metadonowej;
- 15) rola organizacji pozarządowych;
- 16) samodzielna interpretacja wyników badań diagnostycznych i monitorujących przebieg zakażenia i leczenia HIV/AIDS;
- 17) prowadzenie chorych HIV/AIDS w warunkach szpitalnych i ambulatoryjnych;
- 18) profilaktyka zakażeń zawodowych i pozazawodowych;
- 19) postępowanie z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 8 tygodni (40 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych lub ww. stażu.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

6. Staż kierunkowy w zakresie reanimacji i intensywnej terapii

Cel stażu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu stażu wykaże się umiejętnością samodzielnej reanimacji i postępowania w stanach zagrożenia życia.

Zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych:

- 1) ostra niewydolność krążenia i oddechowa;
- 2) nagłe zatrzymanie krążenia;
- 3) stany drgawkowe;
- 4) wstrząs;
- 5) stany śpiączkowe – diagnostyka różnicowa;
- 6) obrzęk płuc;
- 7) wspomaganie czynności krążenia – wypełnienie łożyska naczyniowego, leki izotropowe;
- 8) leczenie zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej;
- 9) leczenie przeciwzakrzepowe i fibrynolityczne, wymuszanie diurezy;
- 10) intensywne leczenie zakażeń;
- 11) sztuczne żywienie enteralne i paraenteralne;
- 12) zasady leczenia ostrego i przewlekłego bólu;
- 13) zastosowanie pomp infuzyjnych i strzykawek automatycznych;
- 14) cewnikowanie żył centralnych;
- 15) samodzielne (pod nadzorem specjalisty):
 - a) prowadzenie resuscytacji krążeniowo-oddechowej,
 - b) utrzymywanie drożności górnych dróg oddechowych, wykonanie intubacji, odsysanie z dróg oddechowych,
 - c) prowadzenie tlenoterapii, wentylacja z użyciem maski i worka,
 - d) wykonywanie nakłucia żył i tętnic, pobieranie krwi,
 - e) zakładanie sondy żołądkowej i sondy przełykowej z balonem,
 - f) monitorowanie czynności oddychania, interpretowanie wyników badań gazometrycznych, wykonywanie pomiaru OCŻ.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 4 tygodnie (20 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii lub intensywnej terapii lub ww. stażu.

7. Staż kierunkowy w zakresie diagnostyki laboratoryjnej

Cel stażu:

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu stażu wykaże się umiejętnością pobierania różnego materiału biologicznego do badań laboratoryjnych i interpretacji wyników oraz znajomością techniki badań.

Zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych:

- 1) zasady pobierania i przechowywania materiału biologicznego;

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

- 2) techniki badań mikrobiologicznych i zastosowanie kliniczne;
- 3) metody izolacji i różnicowania drobnoustrojów chorobotwórczych;
- 4) diagnostyka immunologiczna, serologiczna, molekularna zakażeń i zarażeń pasożytniczych;
- 5) diagnostyka i interpretacja wyników badań zakażeń przenoszonych drogą płciową;
- 6) samodzielne pobieranie krwi i innych płynów ustrojowych oraz wymazów do badań mikrobiologicznych (pod nadzorem specjalisty);
- 7) interpretacja wyników mikrobiologicznych i obrazów morfotycznych preparatów bezpośrednich płynów ustrojowych.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie (10 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która uzyskała akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej lub ww. stażu.

C – Szkolenie umiejętności wykonywania zabiegów i procedur medycznych

Wykaz i liczba zabiegów oraz procedur medycznych, które lekarz jest zobowiązany wykonać:

Lp.	Zabiegi/procedury medyczne	Liczba
1	przetoczenie krwi i/lub jej preparatów	10
2	wstrzyknięcia surowic obcogatunkowych	10
3	nakłucie lędźwiowe	10
4	diagnostyczna biopsja wątroby	10
5	nakłucie jamy otrzewnej	10
6	nakłucie jamy opłucnej	5
7	resuscytacja	faktyczna liczba
8	ocena wyniku obrazu mikrobiologicznego krwi i innych materiałów biologicznych	5
9	cewnikowanie pęcherza moczowego	10
10	zakładanie sondy do żołądka	5
Łącznie		75

D – Pełnienie dyżurów medycznych

Lekarz pełni dyżury medyczne w wymiarze przeciętnie 10 godzin 5 minut na tydzień albo wykonuje pracę w systemie zmianowym lub równoważnym czasie pracy, w maksymalnym czasie pracy dopuszczonym w przepisach o działalności leczniczej, tj. w wymiarze przeciętnie 48 godzin na tydzień, w tym dyżur medyczny, w przyjętym okresie rozliczeniowym.

W trakcie każdego stażu lekarz pełni dyżury towarzyszące lub samodzielne, po dopuszczeniu przez kierownika specjalizacji lub kierownika danego stażu.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

Lekarz pełni dyżury w oddziale, w którym odbywa dany staż lub w izbie przyjęć oddziału zakaźnego (akredytowanego do szkolenia specjalizacyjnego lub stażu) lub izbie przyjęć szpitala zakaźnego (akredytowanego do szkolenia specjalizacyjnego lub stażu).

W przypadku pełnienia dyżuru medycznego objętego programem szkolenia specjalizacyjnego w wymiarze uniemożliwiającym skorzystanie przez lekarza z prawa do co najmniej 11-godzinnego dobowego nieprzerwanego odpoczynku, lekarzowi powinien być udzielony okres odpoczynku bezpośrednio po zakończeniu pełnienia dyżuru medycznego zgodnie z art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r., o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 160 z późn. zm.). Okres odpoczynku, o którym mowa powyżej nie powoduje wydłużenia szkolenia specjalizacyjnego.

E – Samokształcenie

Lekarz jest zobowiązany do ciągłego i aktywnego samokształcenia w celu pogłębiania swojej wiedzy, śledzenia postępów w dziedzinie chorób zakaźnych, a w szczególności korzystania z polecanych pozycji piśmiennictwa, uczestniczenia w posiedzeniach edukacyjnych towarzystw naukowych, napisania publikacji i udziału w innych formach samokształcenia wskazanych przez kierownika specjalizacji.

1. Studiowanie piśmiennictwa

Lekarz powinien korzystać z aktualnych podręczników i czasopism medycznych z zakresu chorób zakaźnych, chorób pasożytniczych i tropikalnych, a także z innych źródeł wiedzy wskazanych przez kierownika specjalizacji.

2. Udział w działalności edukacyjnej towarzystw naukowych

Lekarz powinien aktywnie uczestniczyć w konferencjach, seminariach i posiedzeniach naukowych wskazanych przez kierownika specjalizacji.

3. Przygotowanie publikacji

Lekarz zobowiązany jest do napisania pracy naukowej opublikowanej w recenzowanym czasopiśmie medycznym, której lekarz jest autorem lub współautorem, lub pracy poglądowej – na temat objęty programem specjalizacji.

4. Dodatkowe dni na samokształcenie

Lekarzowi odbywającemu kształcenie specjalizacyjne przysługuje od dnia 1 stycznia 2019 r., 6 dni rocznie na samokształcenie, przeznaczonych na udział w konferencjach, kursach naukowych, kursach doskonalących i innych szkoleniach, związanych bezpośrednio z realizowaną przez lekarza dziedziną szkolenia specjalizacyjnego, zgodnie z wyborem i potrzebami edukacyjnymi lekarza. Termin i sposób wykorzystania przez lekarza dodatkowych dni na samokształcenie wskazuje w uzgodnieniu z lekarzem kierownik specjalizacji poprzez odpowiednie skrócenie innych obowiązkowych elementów szkolenia specjalizacyjnego. Skrócenie to nie może dotyczyć kursów specjalizacyjnych a jedynie stażu podstawowego lub staży kierunkowych, przy czym wszystkie elementy szkolenia specjalizacyjnego (staże) muszą być zrealizowane i zaliczone. Kierownik specjalizacji w pierwszej kolejności decyduje o odpowiednim skróceniu czasu trwania stażu podstawowego, a jedynie w przypadku braku takiej możliwości odpowiednio skracając czas trwania staży kierunkowych, przy czym staż kierunkowy nie może ulec skróceniu o więcej niż połowę czasu trwania przewidzianą programem specjalizacji. Dodatkowe dni na samokształcenie niewykorzystane w danym roku specjalizacji nie przechodzą na kolejne lata szkolenia specjalizacyjnego.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

V. OCENA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

1. Sprawdziany i kolokwia z wiedzy teoretycznej

Lekarz jest zobowiązany do:

- 1) zaliczenia sprawdzianu lub kolokwium na zakończenie każdego kursu specjalizacyjnego z zakresu wiedzy objętej programem kursu (u kierownika kursu);
- 2) złożenia kolokwium na zakończenie każdego stażu z zakresu wiedzy objętej programem stażu (u kierownika stażu/kierownika specjalizacji).

2. Kolokwia cząstkowe

Lekarz zalicza u kierownika specjalizacji niżej wymienione kolokwia o tematyce:

- 1) „Patogeneza chorób zakaźnych”;
- 2) „Aktualna sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w Polsce, w Europie i na świecie”;
- 3) „Zasady współczesnej diagnostyki chorób zakaźnych”;
- 4) „Profilaktyka i leczenie chorób zakaźnych:
 - wirusowe zapalenia wątroby, następstwa, powikłania i leczenie,
 - zakażenia HIV i AIDS,
 - choroby pasożytnicze, odzwierzęce i tropikalne,
 - neuroinfekcje,
 - zakażenia przewodu pokarmowego,
 - grzybice układowe,
 - zakażenia szpitalne, zawodowe, standardy higieniczno-sanitarne, metody kontroli, współczesna sterylizacja, dezynfekcja: zasady, możliwości, kontrola jakości”.

3. Bieżąca ocena oraz sprawdziany umiejętności praktycznych

Bieżącej oceny nabywanych przez lekarza umiejętności praktycznych dokonuje kierownik specjalizacji lub kierownik stażu, w czasie poszczególnych staży. Lekarz jest zobowiązany do zaliczenia po każdym stażu sprawdzianu umiejętności praktycznych, tj. wykonanych przez lekarza samodzielnie lub jako pierwsza asysta zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu, co zostaje odnotowane w karcie szkolenia specjalizacyjnego w formie potwierdzenia zaliczenia stażu.

4. Ocena pracy naukowej lub pogładowej

Kierownik specjalizacji ocenia przygotowane przez lekarza opracowanie teoretyczne objęte programem specjalizacji: pracę naukową lub pogładową.

VI. CZAS TRWANIA SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

Czas trwania szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii wynosi 3 lata.

Lp.	Przebieg szkolenia specjalizacyjnego	Czas trwania	
		Liczba tygodni	Liczba dni roboczych
Nr kursu	Kursy specjalizacyjne:		
1	Kurs wprowadzający: „Wprowadzenie do specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych”	0,8	4
2	Kurs: „Hepatologia”	0,4	2

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

3	Kurs: „Zakażenia HIV i AIDS”	0,4	2
4	Kurs: „Neuroinfekcje, nowe choroby zakaźne i bioterroryzm”	0,4	2
5	Kurs: „Choroby pasożytnicze i tropikalne”	0,2	1
6	Kurs: „Diagnostyka mikrobiologiczna. Zakażenia szpitalne i zawodowe”	0,4	2
7	Kurs: „Przetaczanie krwi i jej składników”	0,4	2
8	Kurs: „Ratownictwo medyczne”	1	5
9	Kurs: „Zdrowie publiczne”	1,6	8
10	Kurs: „Prawo medyczne”	0,6	3
Łącznie czas trwania kursów specjalizacyjnych		6 tyg. i 1 dzień	31
Nr stażu	Staże kierunkowe:	Liczba tygodni	Liczba dni roboczych
1	Staż podstawowy w zakresie chorób zakaźnych	74	370
2	Staż kierunkowy w zakresie chorób wewnętrznych	32	160
3	Staż kierunkowy w zakresie chorób zakaźnych dzieci	4	20
4	Staż kierunkowy w zakresie neurologii	2	10
5	Staż kierunkowy w zakresie HIV/AIDS	8	40
6	Staż kierunkowy w zakresie reanimacji i intensywnej terapii	4	20
7	Staż kierunkowy w zakresie diagnostyki laboratoryjnej	2	10
Łącznie czas trwania staży kierunkowych		126	630
Samokształcenie		1	5
Łącznie czas trwania kształcenia specjalizacyjnego		133 tyg. i 1 dzień	666
Urlopy wypoczynkowe		15 tyg. i 3 dni	78
Dni ustawowo wolne od pracy		7 tyg. i 4 dni	39
Łącznie okres szkolenia specjalizacyjnego		156 tyg. i 3 dni	783
Dodatkowe dni na samokształcenie (6 dni w każdym roku specjalizacji) przeznaczone na udział w konferencjach, kursach naukowych i doskonalących i innych szkoleniach w danej dziedzinie specjalizacji do wyboru lekarza		3 tyg. i 3 dni	18

W przypadku, gdy w czasie odbywania szkolenia specjalizacyjnego przypadnie rok przestępny, czas przewidziany na samokształcenie ulega zwiększeniu o jeden dzień.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

VII. PAŃSTWOWY EGZAMIN SPECJALIZACYJNY

Szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie chorób zakaźnych kończy się Państwowym Egzaminem Specjalizacyjnym, złożonym z egzaminu testowego i egzaminu ustnego:

- 1) egzamin testowy stanowi zbiór pytań testowych wielokrotnego wyboru z zakresu wymaganej wiedzy określonej w programie specjalizacji;
- 2) egzamin ustny zawiera pytania ustne problemowe, dotyczące wymaganej wiedzy określonej w programie specjalizacji.

Załącznik do programu specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych

STANDARDY AKREDYTACYJNE PODMIOTÓW SZKOLĄCYCH

– warunki, jakie musi spełnić jednostka w celu zapewnienia realizacji programu specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych

Podmiot prowadzący szkolenie specjalizacyjne jest zobowiązany spełnić poniższe standardy akredytacyjne:

- 1. W zakresie prowadzenia działalności odpowiadającej profilowi szkolenia specjalizacyjnego:*
 - posiadanie w swojej strukturze organizacyjnej oddziału chorób zakaźnych lub innej komórki organizacyjnej posiadającej status podmiotu wykonującego działalność leczniczą, udzielającego specjalistycznych świadczeń zdrowotnych z zakresu chorób zakaźnych.
W strukturze szpitala powinna znajdować się poradnia posiadająca możliwość realizacji świadczeń zdrowotnych w zakresie chorób zakaźnych, np. poradnia chorób zakaźnych.
- 2. W zakresie zapewnienia warunków organizacyjnych umożliwiających realizację programu specjalizacji określonej liczbie lekarzy:*
 - posiadanie odpowiedniego pomieszczenia dydaktycznego wyposażonego w sprzęt audiowizualny, dostęp do Internetu oraz podstawowe podręczniki i czasopisma naukowe z zakresu objętego programem specjalizacji.
- 3. W zakresie zapewnienia pełnienia nadzoru nad jakością szkolenia specjalizacyjnego:*
 - powołanie komisji lub powołanie osoby odpowiedzialnej za ocenę jakości szkolenia, organizowanie cyklicznych spotkań z lekarzami odbywającymi szkolenie specjalizacyjne, przyjmowanie i analizowanie zgłaszanych przez lekarzy uwag dotyczących problemów w realizacji ww. szkolenia.
- 4. W zakresie zapewnienia monitorowania dokumentacji szkolenia specjalizacyjnego danego lekarza:*
 - okresowa kontrola kart szkolenia specjalizacyjnego oraz indeksów wykonanych zabiegów i procedur medycznych lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne, weryfikacja terminowości odbywania i zaliczania kursów specjalizacyjnych, staży kierunkowych oraz wykonywania zabiegów i procedur medycznych objętych programem specjalizacji – dokonywana przez komisję lub osobę odpowiedzialną za ocenę jakości szkolenia.
- 5. W zakresie zapewnienia odpowiedniej kadry:*
 - posiadanie kadry specjalistów, którzy mogą pełnić funkcję kierownika specjalizacji lub kierownika stażu kierunkowego.
- 6. W zakresie zapewnienia sprzętu i aparatury niezbędnych do realizacji programu specjalizacji:*
 - posiadanie sprzętu i aparatury niezbędnych do realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego w trybie hospitalizacji o profilu: choroby zakaźne – co najmniej pierwszy poziom referencyjny, zgodnie z przepisami regulującymi zasady realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego.

Program specjalizacji w dziedzinie chorób zakaźnych dla lekarzy, którzy zrealizowali i zaliczyli moduł podstawowy w zakresie pediatrii lub dla posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób zakaźnych lub dla posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób płuc, medycyny ogólnej lub pediatrii

7. *W zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych umożliwiających zrealizowanie programu specjalizacji określonej liczbie lekarzy:*
 - a) udzielanie specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie chorób zakaźnych,
 - b) udzielanie specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej wykonywanie zabiegów i procedur odpowiedniego rodzaju, w zakresie i liczbie umożliwiającej wszystkim lekarzom odbywającym szkolenie specjalizacyjne, w danej jednostce, realizację programu specjalizacji, w tym wykonanie zabiegów i procedur medycznych określonych w programie specjalizacji, z uwzględnieniem staży kierunkowych.

8. *W zakresie udzielania całodobowych świadczeń zdrowotnych osobom hospitalizowanym lub niewymagającym hospitalizacji, w stanach zagrożenia zdrowia i życia oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki:*
 - a) prowadzenie całodobowej izby przyjęć/SOR,
 - b) zapewnienie dostępu do OIOM lub łóżek intensywnej opieki medycznej,
 - c) pełnienie całodobowych dyżurów medycznych.

9. *W zakresie zapewnienia lekarzom odbywającym szkolenie specjalizacyjne pełnienia dyżurów medycznych:*
 - zapewnienie pełnienia dyżurów medycznych w wymiarze określonym w programie specjalizacji lub wykonywania pracy w systemie zmianowym lub równoważnym czasie pracy w maksymalnym czasie pracy dopuszczonym w przepisach o działalności leczniczej.